35

лыд Већаг

Leviticus 25:1-26:2

25

- בהר סיני לאמר: מרבר יהוה spoke to Moses on Mount Sinai:
- דַבַּר אַל־בַנִי יִשׂרָאַל וִאָמַרָתְ אַלֵהֵם כִּי תַבֹּאוֹּ אַל־הַאַרֵץ אַשֵּׁר אַנִי נתן לכם ושבתה הארץ שבת ליהוה:
 - Speak to the Israelite people and say to them: When you enter the land that I assign to you, the land shall observe a sabbath of הוהי
 - אָסַפְּתְּ עָּנִים תִּזְרָע שַּׁלֶּךָ וְשָׂשׁ שַנִּים תִּזְמַר כַּרְמֵּךְ וְאָסַפְּתְ :אַת־תִבוּאָתַה
 - Six years you may sow your field and six years you may prune your vineyard and gather in the yield.
- 4 ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדר לא תוְלֶע וְכַרְמְךֶ לְא תוֹמְר:
- But in the seventh year the land shall have a sabbath of complete rest, a sabbath of :you shall not sow your field or prune your vineyard.
 - שַבַּתְוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ:
 - אָת ספִיח קצִירְךָ לְא תִקצוֹר ואֶת־עִנְכִי נְזִירָךָ לְא תִבְצֵּר שׁנָת 5 You shall not reap the aftergrowth of your harvest or gather the grapes of your untrimmed vines; it shall be a year of complete rest for the land.
- 6 וֹהַיִּתָּה שַבַּּת הָאָרֵץ לְכֵם לִאַכְלָה לְדָ וּלְעֲבַהְדָ וַלַאֲמַתְדָ וּלְשַׂכִירְדָ וּלִתוֹשֵׂבְרָ הַגַּרִים עמַך:
 - But you may eat whatever the land during its sabbath will produce—you, your male and female slaves, the hired and bound laborers who live with
 - מא בארצה תהיה כליתבואתה לאכל: 7 and your cattle and the beasts in your land may
 - eat all its yield.
- יִמִי שַבַע שבתת הַשַּׁלִים תַשַע וַאַרְבַעִים שׁנַה:
- יוֹקבּי, לְּךָׁ שַׂבַע שַבְּעָת שַׂבָע שַבָּע שַבְּע שַבָּע שַבְּע שַבָּע שַבּע שַבָּע שַבּע times seven years—so that the period of seven weeks of years gives you a total of forty-nine years.
 - 9 וָהָעֶבַרִתְּ שׁוֹפַר תִרוּעָה בַּחִבֵשׁ הַשַּׁבִעִי בַּעשׁוֹר לַחַבַשׁ בִּיוֹם הַכְּפַּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפַר בַּכְל־אַרְצַכְם:
- Then you shall sound the horn loud; in the seventh month, on the tenth day of the month—the Day of Atonement—you shall have the horn sounded throughout your land
- מול הוקר בָּאָרֶץ לְכְל־ישִׂבְיה מוּ הַחֲמִשִּים שָׁנָה וּקרָאתָם דְּרֶוֹר בָּאָרֶץ לְכְל-ישִׂבְיה and you shall hallow the fiftieth year. You shall יוֹבָל הִוֹאֹ תִהְיָה לָלֶם וְשַׂבְתָּם אִישׁ אֶל־אֲחַזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־מִשֹּפַחְתְוֹ
 - proclaim release (release Others "liberty.") throughout the land for all its inhabitants. It shall be a jubilee (jubilee Heb. yobel, "ram" or "ram's horn.") for you: each of you shall return to your holding and each of you shall return to your family.
- יוֹבֶל הוא שׁנָת הַחֲמִשִים שַנָה תִּהְיֶה לָכֶם לְא תִּוְלְעוּ וְלָא תִקצְרוּ 11 That fiftieth year shall be a jubilee for you: you אַת־ספּיתֹיה וַלֹא תַבצרוּ אַת־נזרֵיה:
 - shall not sow, neither shall you reap the aftergrowth or harvest the untrimmed vines,
- יובל אַת־תְבוּאַתְה: לכם מֹן־הַשַּׁלֶה תֹאכְלִּוּ אֶת־תְבוּאַתְה: 12 for it is a jubilee. It shall be holy to you: you
 - may only eat the growth direct from the field.

 - וו איש אֶל־אֲחָזָתְוֹ: בּשׁנָת הַיִּוֹבֶל הַזָּאַת תְשַׂבוּ אִישׁ אֶל־אֲחָזָתְוֹ: 13 In this year of jubilee, each of you shall return to your holding.

- from your neighbor, you shall not wrong one I.e., fellow Israelite; see v. 46.) or buy any για χίτι και τίτι και τίτι και τίτι και τίτι και τι μεταινού. (ueigypor. (ueigypor. (ueigypor. (ueigypor.
- you only for the remaining crop years: and in selling to you, that person shall charge only for the number of years since the jubilee;
- what is being sold to you is a number of harvests. the fewer such years, the lower the price; for
- rules, that you may live upon the land in 7717 am your God.
- your fill, and you shall live upon it in security. eat eat way on shall end shall yield its fruit and you shall eat ! וָנְתְּנָה הַאָּבֶלְ פְּרִלְה וַאֲבַלְתָּם לָשֶׁבַעִּ וְיִשְׁבָתָם לָבֶעַת עֶלֶיהָ:
- ont crops?" seventh year, if we may neither sow nor gather in
- year, so that it shall yield a crop sufficient for
- the old until the ninth year, until its crops come eating old grain of that crop; you will be eating
- the land is Mine; you are but strangers resident
- provide for the redemption of the land. אסן אסן אסן לאַכן אָלָה הַהְלָּל אָרֶץ אַרָּן אַלָּין הַהְנָל אָלֶה הַהְנָל לְאָרֶץ: בּלְלָלְ אָרֶץ אַרָּן אָרָן אַרָם land the land that you hold, you must
- the land.) shall come and redeem what that relative has sold. redeemer I.e., the closest relative able to redeem part of a holding, the nearest redeemer (nearest
- prospers and acquires enough to redeem with,
- it was sold, so that the person returns to that difference shall be refunded to the party to whom

- אָת־אָדוִיִי:
- אסע your neighbor, you shall deduct ווהאל מיועום און און דילוקפר שנים איחי דיינבל תקנה מאָת עמיתוך במספר שנירי
- לג מספר עדואָע בּוּאַ מַכָּר לָבַ: 16 the more such years, the higher the price you pay;
- בי דיל א הולג אינע אָריזי למאַ הָרָאָרָ בּלְּאַרָ יָרוֹן אַלְינִילָם: Ty Do not wrong one another, but fear your God; for I
- מַלַ-הַאַּבֶּץ לָבֶּמָה: อนัวตัวเ อนัง อนังสู่ เมื่อเมื่อ เมื่อ เมื่อเมื่อ เมื่อ เมื่อเมื่อ เมื่อ เมื
- אָתַ-תְּבוּאָתְנוּ: אאסו אי א אוסו אין אסן האמלול מהרגאבל בשנה השביעה "עלף נאלף ולא נולע ולא מקלי אין לא נולע ולא נאלף מה אמלוי מה האמלול מהרגאבל בשנה השביעה הן לא נולע ולא נאלף
- dixis and mi woy noi gnissald yM misbro lliw I בו מצוירוי אָרו־בַּרְכָרוֹי לָלֶם בַּשְּׁנֶה הַשִּׁשִּׁיִת וְעָשִׁל אֶת־הַתְבוּאָה לִשְׂלָשׁ
- עולתיעת עדבוא הבואולה האכלו ישן: עסא יזים line eighth year, you will still be. When you sow in the eighth year, you will still be.
- ם או אולים אַלאַ הוליבל לעולת כי־לי האֶקֶץ לא התקבי או ניהלבל לעולת כי־לי האֶקֶץ כי הוליקל מי הוליקל היללי הילי
- ממכה אַנוֹינו: Ile one of your kin is in straits and has to sell בי־יִקוּרְ אָתִירָ וּמִכֶּר מֵאָתוֹזָתִ וּבָא לְאָלוֹ הַקּלִר אָלִיוּ וְנָאַלְ אֶת
- אליתי בי לא יַהְנֶה־לִּוֹ גֹאֵל וָהִשִּׁינָה יִדְּוֹ וּמִצֶּא בְּרֶי נָאֵלְהָוֹן: 26 If any party has no one to be redeemer but
- לאַדוווור: יושתך אינישני לאיה אשר הארי ארי יושער אינישני בארי אורישני אינישני אינישני

- rule ruthlessly in your sight. laborer hired by the year; the other shall not או Oue spall be under the other's authority as a One shall be under the other's authority as a Salary shall be under the other's authority as a
- Jubilee year. along with any children, shall go free in the י If not redeemed in any of those ways, that person, If not redeemed in any of those ways, that person,

sanctuary, Mine, 7717's.

of Egypt—I, your God 'חוח. אֹלג גְׁעִנְע אֵגְעַגִּכִּם: they are My servants, whom I freed from the land Eou it is to Me that the Israelites are servants: ביילי בניישלואל קבלים קברי ווֹם אַשֶּרִיהוֹנָאתִי אוֹתָּוֹם מַאָרֶץ מִצְרָיִם

97

- worship upon, for I 7717 am your God. uncertain; cf. Num. 33.52.) stones in your land to figured (figured Meaning of Heb. maskith for yourselves carved images or pillars, or place
- אָר עפר אוע venerate My sabbaths and venerate My אָר ישִׁלְרוּ וּמִקּקרוּ וּמִקּקרוּ אַנִינְאוּ אָנִי יְהֹרָאוּ

עעלון באַלִּגְלֶם לְעַׁמְּעַּעוֹנִע מַלְּגִע כֹּג אַנָּג גְעוֹע אֵלְעַגִּלֶם:

וְאֹם לְארמִצְאָה וִידּו הֵיֹּ הְשִיב לוֹ וְהְיָה מִמְכְּרוֹ בְּיֵדֹ הַקְּנָה אתוֹ עֶד שֹׁנָת הִיוֹבֵל וְיָצֵאָ בִּיבֵל וְשָב לְאָחָזָתוֹ:	28	If that person lacks sufficient means to recover it, what was sold shall remain with the purchaser until the jubilee; in the jubilee year it shall be released, so that the person returns to that holding.
וְאִישׁ כִּייִמְכָּרְ בֵּיתִימוֹשַבְּ עִיר חוֹמָה וְהַיְּתָהֹ גְּאֻלְּתוֹ עִדיתָּם שׁנָת מִמְכָרֵוֹ יָמִים תִּהְיָה גָאַלָּתְוֹ:	29	If any party sells a dwelling house in a walled city, it may be redeemed until a year has elapsed since its sale; the redemption period shall be a year.
וְאָם לְא־יָבָאָל עד־מְלָאת לוֹ שָנָה תְּמִימָה וֹלֶקם הַבַּיִת אֲשֶר־בָּעִיר אֲשֶר־]לְוֹ[)לא(חֹמַה לִצְמִיתָת לִקְנָה אֹתְוֹ לְדרֹתְיוֹ לְא יִצָא בִּיבְל:	30	If it is not redeemed before a full year has elapsed, the house in the walled city shall pass to the purchaser beyond reclaim throughout the ages; it shall not be released in the jubilee.
וּבְתֵי הַתְצֵלִים אֲשֶׂר אֵירְלַהָם חֹמָהֹ סְבֵּיב על־שַׂדָה הָאָרֶץ יַחְשֵּׁב נְּאֻלָּהֹ תַּהְיֶה־לוֹ וּבִיבְל יַצָא:	31	But houses in villages that have no encircling walls shall be classed as open country: they may be redeemed, and they shall be released through the jubilee.
וְעָרֵיּ הַלְוִיִּם בְּתִי עָרָי אֲחָזָתִם נְאַלָּת עולָם תּהְיָה לַלְוִיְם:	32	As for the cities of Levi, the houses in the cities it holds: Levi shall forever have the right of redemption.
וַאֲשֶׂר יִגְאַל מִרְהַלְּוִיִּם וְיָצָא מִמְכָּר־בָּיִת וְעָיר אֲחָזָתוֹ בַּיבֵל כִּי בוֹזַי עָרָי הַלְוֹיִּם הָוֹא אֲחָזָתִם בְּתְּוֹךְ בְּנָי יִשְׂרָאֵל:	33	(Meaning of first half of verse uncertain.) Such property as may be redeemed from Levi—houses sold in a city it holds—shall be released through the jubilee; for the houses in the cities of Levi are its holding among the Israelites.
וְשַׂדָה מגָרָשׁ עָרֵיהָם לְא יִמִּכֶר כִּי־אֶחָזָת עוֹלָם הְוּא לִהְם:	34	But the unenclosed land about its cities cannot be sold, for that is its holding for all time.
וְכִי־יַמִּוּךְ אָתֹּידְ וּמְטָה יָדְוֹ עִמֵּךְ וְהָחֲזָקתְ בּוֹ נֵּר וְתוֹשֶׁב וְחִי עמָךָ:	35	If your kin, being in straits, come under your authority, and are held by you as though resident aliens, let them live by your side:
אַל־תקח מָאתוּ נָשָׁךְ וְתְרְבִּית וְיָרָאת מָאֱלֹתַיְרְ וְתִי אַחְיְדָ עִמְךְ:	36	do not exact advance or accrued interest, (advance or accrued interest I.e., interest deducted in advance, or interest added at the time of repayment.) but fear your God. Let your kin live by your side as such.
אָת־פַסְפְּךָ לָא־תַתָּן לָו בְּנֶשָׂדָ וּבְמֵרְבִית לֹא־תַתָּן אְכְלָדְ:	37	Do not lend your money at advance interest, nor give your food at accrued interest.
אָנִי יְהוָה אֱלְתִילֶם אֶשֶׂרִיהוּצָאתִי אֶתְכָם מַאָרֶץ מִצְרֵיִם לְתָת לְכָם אֶת־אָרֶץ כָּנָען לָהְיָוֹת לָכָם לָאלֹהְים:	38	am your God, who brought you out of the land of Egypt, to give you the land of Canaan, to be your God.
וְכִי־יִמְוּךָ אָתְיִדָ עמָהָ וְנָמִפָּר־לָהָ לֹא־תַעֶבָּד בַּוֹ עֻבְּדַת עָבָד:	39	If your kin under you continue in straits and must be given over to you, do not subject them to the treatment of a slave.
בְשֹבֶיר מְתוֹשֶׁב יִהְיָה עמָךְ עד־שֹנֶת הִיבֶל יַעֲבֶד עמָךְ:	40	Remaining with you as a hired or bound laborer, they shall serve with you only until the jubilee year.

וָיָצֵאַ מְעַמֶּךְ הָוּא וּבָנָיו עמֵו וְשַבַּ אֶל־מִשְפַּחְתוֹ וְאֶל־אֲחַזָּת אֲבֹתִיו יִשוּב:	41	Then they, along with any children, shall be free of your authority; they shall go back to their family and return to the ancestral holding.—
פִי־עָבְדִי וֹם אֲשָׂר־הוצָאתִי אֹתָם מַאֶרֶץ מִצְרֵיָם לְא יִמְכְרָוּ מִמְכָּרֶת עָבָר:	42	For they are My servants, whom I freed from the land of Egypt; they may not give themselves over into servitude.—
לא־תְרָדֶּה בַוֹ בְּפֶּרֶךְ וְיָרָאתַ מַאֱלֹתָיךָ:	43	You shall not rule over them ruthlessly; you shall fear your God.
וְעבּהָךָ וַאֲמֶתְדָ אֲשֶׁר יִּהְיוּ־לֶךְ מַאָת הַגּוּיִּם אֲשֶׁרֹ סְבִיבַּתִּילֶם מַהָּם תַּקְנָוּ עָבֶד וָאִמָה:	44	Such male and female slaves as you may have—it is from the nations round about you that you may acquire male and female slaves.
וְנָם מִבְנֵי הַתּוֹשָׁבִּים הָנָרִים עַמְכָם מַהֶם תְקְנוּ וּמִמִשְׂפַּחְתָּם אֲשֶׁר עמַלֶם אֲשֶׂר הוּלִידוּ בִּאַרְצִכֵם וְהָיָּוּ לָכָם לְאֲחָזָה:	45	You may also buy them from among the children of aliens resident among you, or from their families that are among you, whom they begot in your land. These shall become your property:
וְהְתְּנְחְלְּתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכָם אְחֲרֵיכָם לְרָשֶׁת אֲחֻוָּה לְעִלָם בִּהֶם תִּעֲבֵׁדוּ וּבְאַחִיכָם בְּנָי־יִשׂרָאַל אִישׁ בְּאָחִיו לֹא־תַרְדֶּה בִּוֹ בְּפְּרֶךְ:	46	you may keep them as a possession for your children after you, for them to inherit as property for all time. Such you may treat as slaves. But as for your Israelite kin, no one shall rule ruthlessly over another.
וְכִי תַשֹּׁיג יָד גָּר וְתוֹשֶׁבַּ עַמְּךְ וּמְךְ אָחִיךְ עַמֵּו וְנָמַלָּר לְנֶר תושב עמך אָו לְעָקר מִשִּׁפְחָת גַּר:	47	If a resident alien among you has prospered, and your kin, being in straits, comes under that one's authority and is given over to the resident alien among you, or to an offshoot of an alien's family,
אַחָרָי נִמְלַר נְּאָלָה תַהְיֶה־לֶּוֹ אֶחָד מַאֶחָיו יִגְאַלְנוּ:	48	[your kin] shall have the right of redemption even

brother shall do the redeeming,
or an uncle or an uncle's son shall do the
redeeming—anyone in the family who is of the same
flesh shall do the redeeming; or, having
prospered, [your formerly impoverished kin] may do

after having been given over. [Typically,] a

קסף קלהו משנת המכרו לו עד שנת היבל וְהוּיָּה בְּסִף לו הְיּבְל וְהוּיָּה בְּסִף לו מְשְׁנָת הַמְבְרוֹ לו עד שׁנָת הִיבְל וְהוּיָּה בְּסִף מֹמְכִרוֹ לו עד שׁנָת הִיבְל וְהוּיָּה בְּסִף מִמְכִּרוֹ לו עד שׁנָת הִיבְל וְהוּיָּה בְּסִף מִמְכִּרוֹ בּיִמְי שַׁכִיר יִהּיָה עמְוֹ:

The total shall be computed with the purchaser as from the year of being given over to the other until the jubilee year; the price of sale shall be applied to the number of years, as though it were for a term as a hired laborer under the other's authority.

the redeeming.

- :אם־עָּוֹר רַבַּוֹת בַּשַּׂגַיִם לְפִיהֶן יָשִיב גְּאַלְּתוֹ מַכֶּסְף מִקְנְתוֹ: 51 If many years remain, [your kin] shall pay back for the redemption in proportion to the purchase price;
- אָר בְּשׁנְים עִּד־שְׁנֶת הַיֹּבֶל וְחְשׁב־לֶּוֹ כְפִּי שׁלִיו יִשִיב (הְאָרְהָ: קוֹ בְּפִי שׁלִיו יִשִיב (הְאָרָהְ: są and if few years remain until the jubilee year, so shall it be computed: payment shall be made for the redemption according to the years involved.